

În așteptarea unui loc în picioare

Prezentă la Milano chiar în perioada când se juca la Piccolo Teatro **Don Giovanni** de Mozart în regia lui Peter Brook, am încercat din răspuțeri să profit de ocazia de a vedea spectacolul. Nu am avut succes. Ineditul experienței m-a determinat, totuși, să consemnez cele trei zile în care am dat târcoale teatrului.

Înainte de toate, câteva informații utile: programul stagiunii milaneze este publicat cu o jumătate de an înainte, iar structura lui prevede ca o montare să fie prezentată intensiv (seară de seară) timp de trei-patru săptămâni, fiind apoi schimbată cu alta. Pentru public, cele mai eficiente sunt – mai ales în cazul spectacolelor celebre – abonamentele sau rezervările de bilete. "Întârziatii", dar cei mai rapizi dintre ei, au dreptul la 50 de locuri "în piedi". În scopul obținerii unui astfel de bilet, agenția de bilete declară că e suficient să fii la casă cu o oră înainte de începerea reprezentației. În realitate, există o listă care se întocmește zilnic, probabil de către spectatori, cu cel puțin trei ore în avans.

La **Don Giovanni**, biletele fiind epuizate de mult, s-au înscris pe listă – în fiecare dintre după-amiezele în care am

frecventat împrejurimile teatrului – în jur de două sute de persoane. Cele care nu s-au încadrat în numărul prestabilit de locuri au așteptat răbdătoare, în înghesuială, ca măcar un norocos de deasupra liniei fatidice să aibă subit o durere de stomac sau de cap și să fie împiedicat să mai vină. Am văzut cu ochii mei cum, după ce șansele mulțimii se epuizaseră, oficialii teatrului au fost în mod repetat aduși în pragul infarctului în timp ce-i lămureau pe ghinionști că lista este neoficială și că, deci, Piccolo nu-și poate asuma răspunderea pentru nimeni care a rămas pe dinafară. În ceea ce mă privește, însuși faptul de a fi pe listă s-a dovedit un lux de neatins.

Trebuie să spun că, în disperare de cauză, am încercat și o cale "neortodoxă", pătrunzând frumușel pe la intrarea actorilor, depășind cu succes interfonul și chiar portarii, dar nereușind să o impresionez în vreun fel pe doamna de la biroul de presă. Argumentele mele, pigmentate de înverșunarea momentului, nu numai că nu au atins-o, ci, cu cât erau mai stăruitor și mai pe înțeles expuse, cu atât stârneau o progresivă indignare. Mi s-a explicat că nu mai sunt locuri pentru presă, că

(aici tonul a crescut amenințător) pe scări nu se poate sta, iar despre al 51-lea loc în picioare... ce să mai vorbim.

Paradoxal, însă, toată povestea nu numai că nu m-a nemulțumit, ba chiar m-a amuzat. Deși bucuria de a fi văzut o montare de Peter Brook ar fi fost mare, spectacolul încercării mele eșuate de a pătrunde la Piccolo Teatro a fost de un deliciu comparabil.

Mirona Hărăbor

Călătorie cu peripeții

În pitorescul oraș de la Marea Nordului Göteborg, cel mai important centru comercial al țării, unde iarna este îmblânzită de adierile Gulf-Stream-ului, clădirea Operei, în formă de vapor, ridicată cu

numai cinci ani în urmă, chiar pe malul apei, reprezintă o expresivă punte între trecut și prezent, edificatoare pentru configurația modernă și pentru largă deschidere a vieții culturale către toate zările. În interior,

din foaierele de o minunată eleganță, cu bufet-restaurant și confortabile măsuțe numai bune pentru un schimb de impresii, poți admira, prin uriașii pereți de sticlă, priveliștea viu luminată a cheiului,

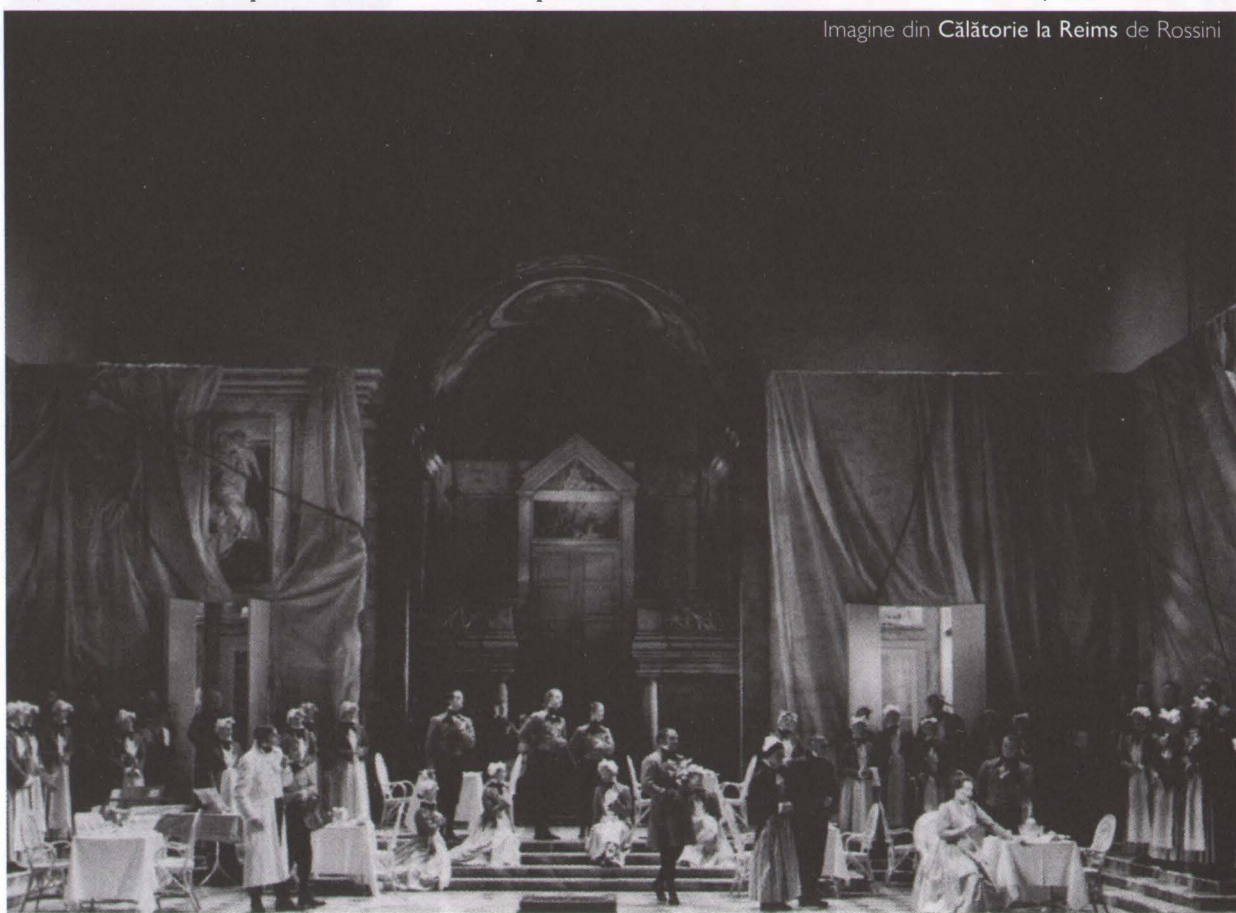
cu numeroase ambarcațiuni (una amintește de vechiul nostru bric "Mircea"), cu bistrouri cochete sau acele intime gări fluviale ce fac legătura prin feribot între țarmul suedez și cel danez. În sala cu peste 1000 de locuri, capitonată, ca și scaunele, în roșu-grena (una dintre culorile frecvent întâlnite în peisajul citadin din Göteborg și din întreaga Suedie), a cărei acustică se bucură de unanime aprecieri, am văzut spectacolul cu opera – mai puțin cunoscută – **Călătorie la Reims** de Gioachino Rossini, pe libretul lui Luigi Balocchi.

Acțiunea se petrece într-un elegant hotel din stațiunea termală Plombières-les-Bains, aflată la vreo 300 de mile de Reims și vizitată cândva de celebrități ca Montaigne, Voltaire, Beaumarchais, Berlioz, Maupassant, ca și de unii dintre generalii lui Bonaparte. Aici, bucurându-se de ospitalitatea Doamnei Cortese, proprietara hotelului, și a întregului personal (întrupat de o excelentă echipă de dansatori, pregătiți de coregraful Hakan Mayer), oaspeții sosiți din diferite metropole euro-

pene se pregătesc să o pomească spre Reims, pentru a participa la festivitățile încoronării regelui Carol al X-lea. Numai că o nefericită întâmplare face ca toți caii necesari unei plăcute călătorii cu caleștile să dispară! În aceste condiții, fermecătoarea și năbădăioasa contesă Folleville îi invită pe toți musafirii la o petrecere la Paris, de îndată ce vor avea la dispoziție cai pentru drum. Dar, până atunci, nu strică să încingă un chef chiar aici, în strălucitorul hotel, unde predispoziția la delicii bahice și erotice este tot mai evidentă în rândul invitaților. Printre aceștia, o atrăgătoare marchiză poloneză (soțul ei, general italian, fusese asasinat), ale cărei grații sunt viu disputate de înfumuratul amiral spaniol Don Alvaro și de focosul dar și caraghiosul conte rus Libenskoff, apoi baronul german Trombonok, pasionat de muzică și vinuri bune, o superbă poetă din Roma, Corinna, care își împarte dezmierdările între chipeșul englez Sidney și protejata ei, senzuala grecoaică Delia, un mucalit profesor italian, Don

Profondo, amator de antichități. Ca și în alte lucrări ale compozitorului, precum **Bărbierul din Sevilla** sau **Coțofana hoată**, fervoarea melodică se însoțește minunat cu accentele comice, oferind interpreților – în ciuda țesăturii conflictuale mult mai subțiri, aici – prilejul unor performanțe atât vocale, cât și actoricești. Din perspectiva acestei evoluții complexe, le-am remarcat pe Carolina Sandgren (contesa Folleville), Ulrika Tenstam (marchiza Melibeea), Karin Ingebäck (Doamna Cortese) ori pe tânăra soprană Grith Fjeldmose (Corinna), cea care, tot în această stagiune, interpretează cu mare succes rolul principal din **Traviata** de Verdi. Ne-au impresionat și evoluțiile viu colorate (la propriu și la figurat) ale unor soliști ca baritonul John Erik Eleby (Don Profondo), Mats Persson (Lord Sidney), Ingemar Andersson (generalul Libenskoff), Gösta Zachrisson (vărul Doamnei Folleville, îndrăgostit de... un june servitor) și Mattias Ermedahl (tânărul și ușuraticul cavalier Belfiore, înnamorat de

Imagine din **Călătorie la Reims** de Rossini

contesa Folleville și a cărui ținută amintește parodic de "idolul" Elvis Presley). Dar sarea și piperul acestui spectacol regizat de cehul David Radok (afirmat mai întâi pe scenele teatrelor dramatice și hotărât, se pare, să revină la Praga, după ce încă de la vârsta de 16 ani se stabilise cu părinții în Suedia) se fac simțite cu prisosință în final, când cheful se dezlănțuie în chip sălbatic, devenind veritabilă orgie, iar protagoniștii, în frunte cu nestăpânitul baron

Trombonok, pătrund în sală, printre spectatori, se "hărțuiesc" cu ei și cu membrii orchestrei, "confiscând", chiar, bagheta virtuozului dirijor Kjell Ingerbretsen, aflat de numai trei ani la pupitrul Operei din Göteborg, după prestații bine primite în sălile de concert din Stockholm și Oslo. Este un final incandescent, care, într-un incitant contrapunct cu scenografia somptuoasă a lui Lars-Ake Thessman, ridică publicul în picioare, în manifesta bucurie a

tuturor, artiști și spectatori. Aceștia din urmă ne-au impresionat prin disciplină (n-am văzut om să intre aici după ultimul gong, dar nici pe vreunul să o zbughească la garderobă înainte de cuvenitele aplauze adresate celor de pe scenă), care, ca și ținuta foarte îngrijită, nu poate fi percepută decât ca respect față de artă și de cei ce o slujesc.

Ion Parhon

Teatrul muzical

Vejde

Teatrul danez este, într-o proporție covârșitoare, stipendiat de stat. Nivelul dezvoltării economice și al bunăstării sociale asigură suportul necesar practicării unei culturi la care să aibă acces, cu tot confortul necesar atât pentru creatori, cât și pentru consumatori, toți cei care-și doresc acest lucru. Cea mai importantă instituție teatrală daneză este Kongelige Teater, Teatrul Regal, a cărui vechime coboară în timp în secolul al XVIII-lea. Din 1874, Kongelige funcționează în clădirea pe care o are drept sediu și acum, împărțind-o cu Opera și Baletul Național Danez, iar din perspectiva subsidiilor guvernamentale și a repertoriului, este cel mai mare teatru din Danemarca. Celelalte trei teatre, rivale în materie de repertoriu, sunt Odense, unde a fost reprezentat pentru prima dată **Hamlet** (în 1794), Aarhus, localitatea în care este organizat cel mai important festival de teatru din Scandinavia, și Aalborg. Dacă, însă, privim lucrurile din perspectiva contribuției la cercetarea fundamentală în domeniul reprezentății teatrale, atunci cel mai important este Teatrul Odin,

mutat de la Oslo la Holstebro, în 1966. Creat de celebrul Eugenio Barba, Odin Teatret a avut o contribuție unică în domeniul antropologiei teatrale, transformând orașelul ce l-a găzduit într-un pol mondial al artei scenice.

Unicul teatru particular din Danemarca – din întreaga Scandinavie, de fapt, căci și celelalte țări nordice preferă și practică sistemul finanțării de către stat sau autoritățile locale – este Musikteatret din Vejle. Aici am avut ocazia de a mă familiariza, vreme de o săptămână, grație unui program al Comunității Europene, cu toate detaliile ce privesc organizarea unei asemenea instituții.

Orașul Vejle nu depășește 53.000 de locuitori, un oraș mare, după standardele daneze, care resping ideea aglomerărilor urbane (Copenhaga e singura excepție), pentru că sunt creatoare de probleme greu rezolvabile. Cu acceptul autorităților locale, mai exact rezonând cu dorința acestora de a avea un teatru spectaculos în oraș, Poul Koch a construit Musikteatret în 1992. În mai puțin de un an, superba clădire a fost dată în folosință, iar

investiția făcută de Koch a fost de milioane de dolari. Poul Koch se ocupă de show-biz de peste 28 de ani.

Clădirea teatrului ar stârni invidia oricărui arhitect. Ea este nu numai extrem de modernă, ci și foarte funcțională. Pentru reprezentații au fost amenajate două săli, cea mare, cu 1.150 de locuri, și un auditorium cu alte 400, destinat mai ales spectacolelor pentru copii. Dotările de scenă sunt și ele de ultimă oră: sonorizare și "lighting designer" digitalizat, instalația de lumini urmând tocmai a fi schimbată, pentru că era veche, "avea deja cinci ani". Torben Petersen este răspunzător de sectorul luminilor de scenă. Are doar 28 de ani, iar când Koch l-a angajat avea 24; radiază activism și istețime și, extrem de amabil, ca toți nordicii, îmi prezintă orga Stagelite, mai mică decât un birou obișnuit, devine ghidul meu pe la pod, arătându-mi toate "măruntaiele" teatrului. În biroul lui nu se văd decât machetele cu decorurile spectacolelor, pe care le studiază cu mare atenție, după ce discută cu regizorul asupra efectelor pe care acesta contează, propunându-i mai multe variante.